

УДК 378.147.4:61-051

ЖАННА ЧЕРКАШИНА*(Харків)*

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

У статті на основі наукової літератури визначено суть поняття «мультимедійні технології», розглянуто види та особливості мультимедійних засобів навчання. Мультимедійні засоби навчання є невід'ємним компонентом практично будь-якої сучасної методичної системи. Використання мультимедіа сприяє: індивідуалізації навчально-виховного процесу з урахуванням рівня підготовленості, здатностей, інтересів і потреб студентів; зміні характеру пізнавальної діяльності студентів, розвиток самостійності та пошукового характеру.

Ключові слова: мультимедійні технології, види мультимедійних засобів навчання, особливості мультимедійного навчання.

Сучасна система освіти постійно оновлюється, зазнає змін. Важливим фактором, що визначає характер змін у системі освіти, є науково-технічний прогрес, який не мислиться без комп'ютерних технологій.

Долучити іноземних студентів до світового банку знань – одне з найважливіших завдань сучасної освіти. Тому використання комп'ютерної системи стає невід'ємною складовою вивчення будь-якого предмета.

Комп'ютерні технології постійно вдосконалюються, стають більш доступними, гнучкими. У навчальний процес підготовчих факультетів України все частіше впроваджуються мультимедійні засоби навчання (сукупність візуальних, аудіо- та інших засобів відображення інформації, що інтегровані в інтерактивному програмному середовищі). Новітні інформаційні технології, використання електронних засобів навчального призначення дозволяють підвищити ефективність уроку, дають можливість створити такі умови, коли всі іноземні студенти залучаються до активної, творчої навчальної діяльності, процесу самонавчання, самореалізації, вчать співпрацювати, критично мислити, аналізувати, висловлювати й відстоювати власні думки та ідеї.

Впровадження сучасних інформаційних технологій на заняттях російської як іноземної (РЯІ) стає однією з актуальних проблем методики викладання предмета.

Питання теорії і практики використання мультимедійних технологій навчання знайшло відображення в дослідженнях І. Балуєва, О. Білик, І. Довгого, І. Кочан, О. Кузнецової, Є. Пасова, О. Пометун, Л. Пироженко, А. Харитонової та багатьох інших [1-6]. За кордоном використання мультимедійних засобів у освіті має вже багатий досвід. У нашій країні використання комп'ютерних технологій у навчанні (зокрема у навчанні мовам) тільки набирає силу.

Ми поставили собі за мету визначити основні методи та засоби використання мультимедійних технологій навчання на уроках РЯІ підготовчих факультетів на основі аналізу теоретико-методичної літератури.

Окремі дослідники відзначають переваги у психологічному аспекті сприйняття навчального матеріалу за допомогою одного з різновидів інформаційно-комунікативних мультимедійних технологій.

Звернемося до розуміння сутності поняття мультимедійна технологія. Зокрема, О. М. Кузнецова зазначає: «Мультимедійні технології дозволяють поєднати друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, іншу наочність та аудіозапис. У разі такого поєднання у студентів працюють одночасно усі органи чуття, тому інформація засвоюється набагато швидше та з інтересом» [5].

Сучасне викладання неможливе без використання мультимедіа-технологій як інструменту для вдосконалення і оптимізації навчального процесу. Мультимедіа розуміється як сучасна комп'ютерна технологія, що дозволяє об'єднати в комп'ютерній системі текст, звук, відеозображення, графічні зображення й анімацію [1, с. 154]. Використання віртуальної реальності у педагогічному процесі породжує ефект присутності, а це робить можливим змінити всю систему навчання й виховання. Виникає можливість багато інформаційних матеріалів передавати студентам через їх безпосереднє зіткнення з досліджуваними об'єктами і явищами, моделювати виховні ситуації, у яких студентові треба буде приймати якісь рішення та діяти відповідно до обставин. Звідси стає очевидним, що дидактичні можливості мультимедійних засобів навчання зростають у міру розвитку їх техніко-технологічного та програмно-методичного рівня.

Мультимедійні засоби навчання є невід'ємним компонентом практично будь-якої сучасної методичної системи. Використання мультимедіа сприяє: індивідуалізації навчально-виховного процесу з урахуванням рівня підготовленості, здатностей, інтересів і потреб студентів; зміні характеру пізнавальної діяльності студентів, розвиток самостійності та пошукового характеру; стимулюванню прагнення студентів до постійного самовдосконалення та готовності до самостійного перенавчання; посиленню міждисциплінарних зв'язків у навчанні, комплексному вивченню явищ і подій; підвищенню гнучкості, мобільності навчального процесу, його постійному й динамічному відновленню; зміні форм і методів організації позанавчальної життєдіяльності студентів та організації їхнього дозвілля. Виділяють такі особливості даної технології:

- зручне пояснення виду роботи з різним приладдям;
- якість зображення – яскраве, чітке і кольорове зображення на екрані;
- легке усунення недоліків і помилок у слайдах;
- детальне пояснення матеріалу або розгляд лише базових питань теми залежно від підготовленості студентів;
- коригування темпу й об'єму навчального матеріалу;
- значне підвищення рівня використання наочності на уроці;
- зростання продуктивності уроку;
- встановлення інтеграції;
- можливість організації проектної діяльності під керуванням викладачів;
- зміна ставлення до комп'ютера: іноземні студенти починають сприймати його як універсальний інструмент для роботи в будь-якій області людської діяльності, а не лише як засіб для гри.

З метою інтеграції загальноосвітніх предметів та дисциплін професійно-теоретичної підготовки іноземних студентів використовуються різні види мультимедійних засобів навчання.

Засоби зберігання та відтворення навчальної інформації – забезпечують потрібну наочність у навчанні, а також можливість багаторазового відтворення спеціально переробленої навчальної інформації, яка відбиває сутність об'єктів, процесів і явищ, що вивчаються.

Засоби моделювання (геометричні, фізичні й математичні моделі) – дають можливість не тільки демонструвати об'єкти й процеси, що вивчаються, а й досліджувати їх. Фізичні й математичні моделі мають особливе значення для вивчення динамічних систем і процесів.

Засоби контролю (самоконтролю) – забезпечують автоматизацію процесу перевірки ступеня засвоєння навчальної інформації й оцінювання знань, що дає викладачу можливість оперативно виявляти рівень сприймання матеріалу одночасно кожним окремим студентом, зробити контроль масовим і об'єктивним, відтворювати його багато разів у стандартних умовах навчальної дійсності.

Засоби самонавчання – синтезують характерні особливості всіх попередніх і призначаються для реалізації потенціальних можливостей мультимедійного навчання. За їх допомогою забезпечується сприймання навчальної інформації, контроль і самоконтроль за правильним засвоєнням її, а також опосередковане керування пізнавальною діяльністю іноземних студентів. Тренажери забезпечують формування потрібних практичних навичок.

Корисні візуальні матеріали складаються з об'єктів, моделей, діаграм, таблиць, графіків, анімації та постерів, карт, глобусів і таблиць, що посиляються на ілюстративні топографічні вказівки, малюнків, слайдів, фільмів, рухливих малюнків та телебачення. Такі заходи, як демонстрація, експеримент та творчі вправи є частиною візуально-спостережних засобів. Ефективним засобом навчання є відеозасоби, які відіграють значну роль у мотивації студентів до оволодіння професійною компетентністю, але, при всіх можливостях відеозапису, центральною фігурою на занятті залишається викладач, який повинен організувати активне сприйняття фільму чи його фрагмента.

У цілому слід відмітити, що малюнки та діаграми, експерименти та спостереження – все це використовується для конкретних цілей: узагальнення, абстрагування і пояснення, що є основними критеріями навчання. Проте для досягнення ефективності навчання використання візуально-спостережних засобів повинно супроводжуватися поясненнями викладача. Він повинен запропонувати детальні розробки, уточнення та обговорення наочного матеріалу, що допоможе іноземним студентам зробити належні висновки та правильно тлумачити побачене. У деяких випадках візуальні матеріали можуть навіть бути перешкодою на шляху до адекватного розуміння матеріалу.

Дидактичні можливості використання мультимедійних технологій при викладанні РЯІ іноземним студентам підготовчого факультету це: урізноманітнення форм подання інформації, навчальних завдань; забезпечення зворотного зв'язку, широкі можливості діалогізації навчального процесу; широка індивідуалізація процесу навчання, розширення поля самостійності; широке застосування ігрових прийомів; активізація навчальної роботи студентів, по-

силення їх ролі як суб'єкта навчальної діяльності; посилення мотивації навчання.

Мультимедійні засоби навчання дозволяють моделювати умови навчальної діяльності, реалізовувати їх у різноманітних тренувальних вправах ситуативного характеру.

Кожен із вказаних мультимедійних засобів більш раціональній діяльності викладача на певному етапі навчального процесу підготовчого факультету, розширюючи її можливості, а за умови методично правильного використання – й економії часу, інтенсифікуючи тим самим весь педагогічний процес.

У процесі дослідження, мультимедійні технології як засоби навчання можна використовувати при проведенні різного типу занять в процесі підготовки іноземних студентів. Так, у процесі викладання РЯІ застосовуються презентації, що містять різні види інформації: текстову, звукову, графічну, анімаційну. Популярні електронні підручники, які є одним із інструментів самостійної підготовки з предмета, на практичних заняттях – використання тестових програм для закріплення і контролю знань.

При виборі мультимедійних технологій нами було враховано особливості конкретної теми з РЯІ, передбачено специфіку контингенту. Як показали дослідження, мультимедійні технології відповідають цілям і завданням РЯІ і органічно вписуються в навчальний процес.

Мультимедійні технології навчання у дослідженні використані на різних етапах уроку з РЯІ: під час мотивації як постановка проблеми перед вивченням нового матеріалу; у поясненні нового матеріалу як ілюстрації; під час закріплення та узагальнення знань та контролю знань.

Впровадження та застосування мультимедійних технологій у викладанні РЯІ іноземним студентам є важливою дидактичною умовою формування особистісних якостей студентів. Це дозволяє викладачу отримати ефективний інструмент педагогічної праці, що підсилює реалізацію її функцій, дозволяє підготувати їх до майбутнього навчання у вищих навчальних закладах, сформувати в іноземних студентів високі професійні якості, шляхом активізації інтересу до навчання, одержати необхідну професійну підготовку.

Таким чином, упровадження мультимедійних технологій на уроках із РЯІ сприяє вдосконаленню навчально-виховного процесу на підготовчих факультетах, якісній організації підготовці до навчання у ВНЗ та формуванню високих морально-вольових та особистісних якостей іноземних студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балуєва Ю. Історія виникнення мультимедійних засобів навчання та їх упровадження на уроках української мови / Ю. Балуєва // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – № 22 (209). – Ч. II. – 2010. – С. 152-157.
2. Білик О. Методичні засади використання відеокурсу з української мови як іноземної в освітньому процесі / О. Білик, О. Сухорукова // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : Зб. наук. праць. – Львів, 2009. – Вип. 4. – С. 59-65.
3. Довгий І. Мультимедійні засоби у вивченні мови як іноземної з допомогою інтернет-технологій / І. Довгий // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : Зб. наук. праць. – Л., 2008. – Вип. 3. – С. 79-81.

4. Кочан І. Нові освітні технології в практиці викладання української мови як іноземної / І. Кочан // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : Зб. наук. праць. – Л., 2008. – Вип. 3. – С. 14-20.

5. Кузнецова О. М. Використання комп'ютерних технологій на заняттях з іноземної мови / О. М. Кузнецова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/30 NIEK 2011/Pedagogical/5 96146.doc.htm](http://www.rusnauka.com/30%20NIEK%202011/Pedagogical/5%2096146.doc.htm).

6. Пометун О.І. Сучасний урок /О. І. Пометун, Л. В. Пироженко // Інтерактивні технології навчання : Наук. метод. посіб. – К. : Вид-во А.С.К., 2004. – 192 с.

CHERKASHYNA Z.

MULTIMEDIA TECHNOLOGY IN THE PROCESS OF THE TRAINING FOREIGN STUDENTS

The article identifies the key methods and tools for the use of multimedia technology in the classroom teaching Russian as a foreign language (RAF). It is based on the analysis of theoretical and methodological.

Some researchers mark the benefits of psychological aspect of perception of educational material using one of the varieties of multimedia information and communication technologies.

Turn to the understanding of the concept of multimedia technology. In particular, A. Kuznetsova said: «Multimedia technology allows to combine the printed text, graphic images, moving video, audio recording and other visual aids. If this combination of students working simultaneously all the senses, so the information is absorbed much more quickly and with interest.»

Multimedia learning tools can simulate the conditions of learning activities, and implement them in a variety of situational training exercises.

Multimedia learning is an integral component of almost all modern guidance systems. Using of multimedia in the classroom contributes to: individualizing the educational process with the level of abilities, interests and needs of students; changing the nature of the learning of students, the development of autonomy and the nature of the search ;stimulate students desire for continuous self-improvement and readiness for self- retraining ; strengthening interdisciplinary connections in learning the complex study of phenomena and events; increase flexibility, mobility, learning process, its constant renewal and dynamic.

Implementation and application of multimedia technology in teaching RAF international students is an important didactic the conditions of formation old personality traits of students. This allows the teacher to get an effective pedagogical tool for work that enhances the realization of its functions, can prepare them for future learning in higher education old establishments, international students form a high professional quality by increasing interest in learning, to receive the necessary professional education.

Keywords: *multimedia technology, multimedia assets types of teaching, learning multimedia Features.*

Одержано 18.02.2017 р.